

Шифр: *Розмай*

**СХІДНОСЛОВ'ЯНСЬКІ ДІАЛЕКТОЛОГІЧНІ
СТУДІЇ В МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ**

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. УКРАЇНСЬКА ДІАЛЕКТОЛОГІЯ В МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ	5
1.1. Наукові сайти про українську діалектологію	5
1.2 Науково-популярні сайти про українську діалектологію.....	6
1.3. Типологія українських Інтернет-ресурсів за проблематикою.....	9
РОЗДІЛ 2. БІЛОРУСЬКА ДІАЛЕКТОЛОГІЯ В МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ	18
2.1 Наукові сайти про білоруську діалектологію	18
2.2 Науково-популярні сайти про білоруську діалектологію.....	188
2.3. Типологія білоруських Інтернет-ресурсів за проблематикою	199
РОЗДІЛ 3. РОСІЙСЬКА ДІАЛЕКТОЛОГІЯ В МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ.....	244
ВИСНОВКИ.....	255
ДЖЕРЕЛА.....	29
ДОДАТКИ.....	2932

ВСТУП

Інтернет є невід’ємною складовою життя сучасної людини, основним призначенням якого є поширення інформації. У «світовій павутині» сьогодні ми можемо побачити не тільки наукові, навчальні й методичні матеріали з дисципліни «Діалектологія», а й велику кількість сайтів, де аматори й фахівці презентують дослідження діалектологічних проблем, інтерактивні карти, проводять дискусії, поширюють словники говірок, популяризують особливості мовлення рідного краю.

Актуальність дослідження. У сучасних умовах життя, за яких людина навчається та спілкується в мережі Інтернет, важливу роль відіграє популяризація, удоступнення інформації з наукових галузей саме у «світовій павутині». Представлення у відкритому доступі будь-якої інформації забезпечує її збереження, існування й використання в майбутньому. На сьогодні це вже усталений факт, який хоч і є загальновизнаним, проте ще неповною мірою осмислюється всіма науковцями.

Як засвідчують наші спостереження, діалектологічні дослідження також активно представлені у «світовій павутині», та якість викладеного матеріалу, його кількість різняться в українців, білорусів та росіян.

Це зумовило **мету** нашого дослідження – огляд та аналіз представлення діалектологічних досліджень українців, білорусів та росіян у мережі Інтернет.

Реалізація мети передбачає розв’язання таких **завдань**:

- 1) опрацювати джерела Інтернету для визначення місця східнослов’янських діалектологічних студій у всесвітній мережі;
- 2) проаналізувати кількість та інформаційне наповнення інтернет-джерел про діалектологію України, Білорусі та Росії;
- 3) оцінити стан та перспективи розвитку східнослов’янських діалектологічних студій на теренах Інтернету.

Для вирішення завдань використовуємо такі **методи** дослідження роботи: описовий, зіставний, квантитативний, метод суцільної вибірки.

Об’єкт дослідження: діалектологія в мережі Інтернет.

Предмет дослідження – зміст сайтів, блогів, соціальних мереж України, Білорусі та Росії, на яких представлена діалектологічна інформація різного виду.

Емпіричною базою дослідження слугував 141 сайт в мережі Інтернет про діалектологічні проблеми, розроблені співробітниками наукових установ та непрофесійними шанувальниками діалектної мови України, Білорусі та Росії.

Теоретичне значення роботи полягає в тому, що вперше здійснено системний аналіз східнослов'янських діалектологічних досліджень, представлених у мережі Інтернет; висновки та узагальнення роботи можна застосовувати для комплексних досліджень прикладної лінгвістики, соціолінгвістики та діалектології.

Практичне значення роботи вбачаємо в тому, що, по-перше, дослідження сайтів про діалектологічні проблеми допоможе з'ясувати представлення сучасного стану цієї галузі в мережі Інтернет; по-друге, матеріали також можна використовувати у ЗВО при вивченні таких філологічних дисциплін як «Інформаційно-комп'ютерні технології», «Прикладна лінгвістика» та «Українська діалектологія».

Структура роботи складається зі вступу, трьох розділів (Розділ 1 «Українська діалектологія в мережі Інтернет», Розділ 2 «Білоруська діалектологія в мережі Інтернет», Розділ 3 «Російська діалектологія в мережі Інтернет»), висновків, списку джерел (61 позиція), додатків та анотації. Загальний обсяг роботи становить 39 сторінок, із яких основного тексту – 28 сторінок.

РОЗДІЛ 1.

УКРАЇНСЬКА ДІАЛЕКТОЛОГІЯ В МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ

1.1. Наукові сайти про українську діалектологію

Українські діалектологічні студії в мережі Інтернет представлені досить широко. Нам вдалось знайти 43 сайти, де науковці та аматори поширюють інформацію про територіальні різновиди української національної мови. За контентом ми умовно поділили їх на наукові та науково-популярні.

У мережі Інтернет виявлено 9 наукових сайтів, присвячених проблемам української діалектології:

1. Сайт Національної академії наук України – Інститут української мови, зокрема відділ діалектології (інформація про установу, співробітників, напрями досліджень, новини про видання нових праць, проведення наукових конференцій, круглих столів, здобутки сучасних українських діалектологів, наприклад, реєстри збірок діалектних текстів, словників, атласів) (див. Додатки, скрін-шот 5) [52].

2. Вікіпедія (Діалекти української мови) – повна інформація про наріччя, дослідників, історію діалектологічних досліджень. Цінним для користувача на цьому сайті є те, що тут подається багато активних покликань на інші наукові та науково-популярні сайти відповідної проблематики. Окремо заслуговує на увагу сторінка, яка присвячена канадському діалекту української мови [41].

3. Izbornyk.org.ua – статті науковців про наріччя української мови [23].

4. Енциклопедія сучасної України – стаття про діалектологію як науку [10].

5. Вікі-КДПУ (сайт Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені В. Винниченка) – навчальний курс «Українська діалектологія» (програма дисципліни) [49].

6. Офіційний сайт української мови – стисла та зрозуміла інформація про діалекти [43].

7. Інститут Україніки – міжнародна громадська організація – стисла інформація про українські наріччя [42].

8. Юніонпедія (ментальна карта) – стисла інформація про говори, де є багато посилань на інші поняття, пов'язані з діалектологією [40].

9. Союз русинів-українців Сербії – контактна інформація, філологічні новини та наукові статті дослідників [56].

1.2. Науково-популярні сайти про українську діалектологію

У «світовій павутині» є багато науково-популярних сайтів (34), на яких представлені різноаспектні діалектологічні дослідження:

1. dialectology.moy.su – форум для спілкування тих, кому цікава діалектологія. Тут також є багато статей (42) дослідників науки (як українських, так і російських) [6].

2. hovirky.livejournal.com – блог «Говори української мови», де звичайні користувачі додають словники, ведуть диспути про особливості слів певного регіону, діляться власними спостереженнями над українськими говорами [14].

3. Вікіспейсес (Діалектна статистика) – вивчення сучасного поширення діалектів та рідковживаних слів української мови за допомогою математичних методів [41].

4. pisni.org.ua – сайт, де представлені пісні з діалектними словами, а також подається словник, що пояснює значення незрозумілих говіркових слів [54].

5. Незалежний культурологічний часопис «ї» – сайт недержавної громадської організації, що досліджує проблеми культурології, політології, філософії [51].

6. Майдан – за вільну людину у вільній країні – статті, новини про українську мову, обговорення аматорів семантики діалектних слів [30].

7. Над Бугом і Нарвою (український часопис Підляшшя) – електронний журнал у формі двомісячника, який має суспільно-культурний характер, видається українською та польською мовами [32].

8. Інформаційний центр Полісся – статті про членування Північного наріччя, семантику регіональних слів, крилаті вислови, новини про видання праць діалектологів [52].

9. Домів – портал насильно переселених мешканців Бескидів – віртуальне відтворення прообразу світу сучасного українця-переселенця, аналіз його тотожності, розвитку його мови, культури як невід’ємної частини колоритної української культури [4].

10. Північний Вектор – сіверський історичний портал – статті про сіверянську говірку [33].

11. haidamaka.org.ua – незалежний інформаційний освітній ресурс, який поширює в науково-популярній формі інформацію про історію України [13].

12. Ukrainian language school – сайт для вивчення української мови [31].

13. Хроніки Любарта – цікаві новини про волинські говірки [50].

14. Allref.com.ua – зображується стисла інформація про діалекти української мови [1].

15. Lovely Life – новини для гарного настрою – у розділі «Культура» є карта діалектів Західної України та відповідні діаграмами [50].

16. kosyva.livejournal.com – сторінка, де поширюються діалектологічні словники, статті, історичні матеріали [26].

17. dialekt-ua.org – сайт, який присвячений українським карпатським говіркам у Польщі [7].

18. lemky.com – український портал в мережі Інтернет про унікальний субетнос українського народу – лемків, Лемківщину, котра і до сьогоднішнього дня залишається *terra incognita* для багатьох українців і не тільки [28].

19. zbruc.eu – статті про проблеми лемків та складну мовну ситуацію, що склалася з лемківським говором [60].

20. youtube.com – канали, які присвячені українській мові: записи інформаторів, народні пісні, історичні факти [57].

21. Ромські діалекти України – зібрано мовний та етнографічний матеріал (аудіо- та відеозаписи) різними діалектами ромів України. Завдяки цій ініціативі вже отримано чимало нових наукових даних щодо діалектного розмаїття та розселення ромів [35].

22. Гуцульщина – на сайті містяться тексти пісень, легенд, віршів із діалектизмами [34].

23. Українські народні казки – сайт, де представлені казки, оповідання, легенди, билини, розповіді з усіх куточків України зі збереженням діалектизмів [34].

24. karpaty365.com – інформаційний ресурс про культуру, історію та мову Косівщини та інших регіонів Карпат [24].

25. Життя Карпат – сайт про життя, традиції, мову гірських мешканців України [24].

26. Бойки всіх країн – діалектологічні, історичні, етнографічні матеріали про бойків [4].

27. web.archive – діалектний словник українських переселенців з Канади в 20-х роках минулого століття («A glossary of terms used by Ukrainian-Canadians in the 1920s») [46].

28. Словник русинської мови – словник русинів, які проживають на Закарпатті. У його наповненні беруть участь усі інтернет-користувачі, хто знає і пам'ятає цей діалект [38].

29. kolyba.org.ua – портал про Закарпаття (аудіо- та відеоматеріали, словники, легенди, розповіді, новини, закарпатські «фіглі») [25].

30. Словник закарпатських слів – словник закарпатських діалектів, до поповнення якого може долучитися кожен відвідувач [37].

31. igotoworld.com – стаття «Закарпатський діалект: шваблики чи сірники?» [20].

Таким чином, можна зробити висновок, що науково-популярних сайтів більше, ніж наукових у 3 рази, що свідчить про зацікавленість діалектологією різних верст населення, не лише фахівців, а й шанувальників українського діалектного слова, не тільки жителів України, а й тих, хто живе поза її межами. Це представники української діаспори і насильно переселених українців. Прикметно, що найповніше представлена інформація про говори південно-західного наріччя української мови, а найменше знаходимо інформації про південно-східне наріччя.

1.3. Типологія Інтернет-ресурсів за проблематикою

За проблематикою діалектологічних досліджень, представлених на інформаційних ресурсах, ми виділяємо сайти з такими типами інформації: лексикографічна, описова, картографічна, текстографічна та інші види інформації (новини, цікаві факти).

Українські регіональні лексикографічні дослідження представлені на 12 сайтах:

1. hovirky.livejournal.com – «Словник буковинських говірок», «Наддністрянський регіональний словник» [14].

2. pisni.org.ua – словник говірок, які є в українських піснях, викладених на сайті (вказане значення та локалізація діалектизмів) [54].

3. Незалежний культурологічний часопис «ї» – дослідники-аматори – Н. Космолінська та Ю. Охріменко склали короткий словничок львівської *гвари* [51].

4. Allref.com.ua – подаються окремі слова зі словника діалекту закарпатських лірників [1].

5. Юніонпедія-ментальна карта – сайт, де подаються стислі визначення з діалектології, виражені у вигляді ментальної карти [40].

6. kosyva.livejournal.com – подано у вільному доступі 14 українських діалектних словників [26].

7. Українські народні казки – словник маловживаних діалектних слів [34].

8. karpaty365.com – у розділі «Гуцулятор» є словники: «Гуцульський словник», «Назви місяців у гуцулів» (порівняння з українською та російською мовами) [24].

9. web.archive – веб-сервіс архівування (список інтернет-архівів), неприбуткова організація, метою якої є збереження культурного надбання. В електронній бібліотеці ресурсу знаходимо словники українських говорів [46].

10. Словник русинської мови – словник русинського діалекту, який трактується засновниками сайту як мова (див. Додатки, скрін-шот 3) [38].

11. kolyba.org.ua – закарпатський словник [25].

12. haidamaka.org.ua – у розділі «Книгосхов» представлено Словник Берестейщини В. Леонюка [13].

Досліджуючи стан лексикографії, ми дійшли до висновку, що найбільше словників присвячено окремому говору, зокрема закарпатському, гуцульському. На сайтах складаються міні-словники диференційного типу, які або пояснюють незрозумілі слова з окремої місцевості, або з окремого тексту. Це в більшості випадків матеріали, створені користувачами-аматорами, які досліджують рідне слово і зберігають й популяризують «живу минувшину» свого краю. Найповнішим, на наш погляд, є сайт, де представлений словник русинського діалекту. Хоча він аматорський, але досить потужний. Шкода, що йому приділено мало уваги, адже русинський діалект поширений у Закарпатській області України (за даними перепису 2001 року ним розмовляють 6725 осіб), а у світі за деякими даними ним володіють ~ 610 000 осіб.

Описові дослідження українських діалектів представлені на 23 сайтах:

1. dialectology.mou.su – на сайті представлені статті російських та українських науковців, які досліджують діалекти на фонетичному, лексичному, морфологічному, граматичному рівнях [6].

2. Вікіпедія (Діалекти української мови) містить докладну інформацію про історію наріч української мови, дослідників, які вивчали науку на всіх рівнях (див. Додатки, скрін-шот 6) [41].

3. hovirky.livejournal.com – пересічні користувачі з різних регіонів презентують маловідомі лексичні діалектизми [14].

4. Енциклопедія сучасної України – стаття про історію наріч, дослідників-діалектологів [10].

5. Незалежний культурологічний часопис «ї» – дослідники-аматори виокремлюють галичан з-поміж інших і демонструють особливості їхнього мовлення (лексичний рівень). Виділяють батярський балак, що виник з перекручуванням мов багатонаціонального Львова, як-то *кацараба* ‘кицька’ [51].

6. Вікі-КДПУ (сайт Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені В. Винниченка) – навчальний ресурс, що містить інформацію про членування діалектних одиниць, лекційний матеріал (в обмеженому доступі), практичний матеріал [49].

7. Майдан – за вільну людину у вільній країні – статті про лексичні особливості наріч, аматори здебільшого досліджують семантику діалектних слів. На сайті є статті про історію говорів, а також фонетичні особливості мови Київської Русі [30].

8. Над Бугом і Нарвою (український часопис Підляшшя) – електронний журнал, який містить праці польською мовою, що репрезентують лексичний, фонетичний, морфологічний та граматичний рівні говірок Підляшшя [32].

9. Інформаційний центр Полісся – статті про членування Північного наріччя, його історію, фонетичні, лексичні, морфологічні, фразеологічні, граматичні особливості поліських говірок [52].

10. Домів – портал насильно переселених мешканців Бескидів – містить фонетичні, морфологічні, граматичні, лексичні, фразеологічні особливості бойківського говору, статті про Південно-Західне наріччя, історії мігрантів, матеріали з антропології (зв'язок галичан з хорватами) [4].

11. Північний Вектор – історія Північного наріччя, фонетичні, граматичні, морфологічні та лексичні риси «чернігівського наріччя». Інформація про дослідників [33].

12. haidamaka.org.ua – фонетичні та фразеологічні особливості поліських говорів [13].

13. Ukrainian language school – членування діалектів переважно на матеріалі лексичного рівня мови [31].

14. Izbornyk.org.ua – статті науковців про наріччя української мови: історія, граматичні та фонетичні особливості [23].

15. Хроніки Любарта – фразеологічний та лексичний рівні волинських говірок [50].

16. Офіційний сайт української мови – стисло та доступно подається інформація про говори української мови: історія, поширення, описові дослідження про фонетичний, морфологічний рівні діалектної мови [43].

17. Allref.com.ua – географічне поширення українських діалектів [1].

18. Інститут Україніки – міжнародна громадська організація – історія українських наріч, діалектне поширення, лексичні особливості [42].

19. dialekt-ua.org – дослідження бойківських, надсянських, лемківських говірок на території Польщі та України. Діалектологічні дослідження представлені на всіх рівнях: фонетичний, морфологічний, лексичний, граматичний, фразеологічний (див. Додатки, скрін-шот 4) [7].

20. Ромські діалекти України – статті дослідників ромської мови, про її фонетичні, лексичні, граматичні особливості. Є дослідження про поширення ромської мови на територіях України та Росії (див. Додатки, скрін-шот 2) [35].

21. Українські народні казки – на сайті є невеликі ремарки про етнографічний регіон України та маловідомі слова, які там вживаються [34].

22. Бойки всіх країн – публікації про бойківський говір (на фонетичному, лексичному, граматичному рівнях) [4].

23. igotoworld.com – стаття «Закарпатський діалект: шваблики чи сірники?»: лексичний рівень говору [20].

Дослідивши 23 сайти, де презентовано описові українські діалектні дослідження, засвідчуємо, що 23 веб-ресурси відображають діалектні особливості на лексичному рівні; 22 – на фонетичному; 7 – на граматичному і 7 – на фразеологічному рівнях, 10 висвітлюють історією членування діалектів та питання походження мови. На наш погляд, найповніший у цьому плані сайт – Домів (портал насильно переселених мешканців Бескидів), адже на цьому сайті описові дослідження подаються в науково-популярній формі, а зручний дизайн сайту допоможе швидко знайти інформацію, яка цікавить користувача.

Лінгвокартографування представлене на 10 сайтах:

1. Вікіпедія (Діалекти української мови) – карта українських наріч і говорів (2005), карта говорів К.Михальчука (1871), діалектологічна карта Східної Європи 1914 року [41].

2. hovirky.livejournal.com – карти українських наріч (сучасна та 1871 року – К.Михальчука) [14].

3. Вікіспейсес (Діалектна статистика) – статистичні дані, які відображені на діаграмах, картах (зображено слова і частотність їх уживання на певній території держави) [41].

4. Над Бугом і Нарвою (український часопис Підляшшя) – мапи давніх *звар руських* між Сяном і Нарвою, на Підляшші і Хмельниччині; ареали українських та білоруських дифтонгів [15].

5. Північний Вектор – карта говорів української мови та рукописна мапа діалектних меж на Поліссі [33].

6. Ukrainian language school – карта розповсюдження діалектних слів на території України [31].

7. Lovely Life – новини для гарного настрою – карта слів, які вживаються на певній території нашої держави [50].

8. Ромські діалекти України – карта поширення ромської мови на території України [35].

9. Бойки всіх країн – сучасна карта говорів української мови [4].

Дослідивши 10 сайтів, де представлені діалектологічні карти, ми виокремили ті, які найбільш часто зустрічаються: карти говорів української мови (сучасні і давні) – 4; веб-сторінки, де зображуються карти поширення особливих форм діалектних слів на території нашої держави – 4 сайти. Ми вважаємо, що найповніше українські лінгвогеографічні праці представлені у Вікіпедії-вільній енциклопедії.

Текстографічний український діалектний матеріал представлений на 14 сайтах:

1. hovirky.livejournal.com – відскановані діалектологічні матеріали, записи інформаторів на відео [14].
2. pisni.org.ua – слова пісень, які містять діалектизми [54].
3. Над Бугом і Нарвою (український часопис Підляшшя) – пісенник над Бугом і Нарвою (українські пісні з Підляшшя), поезії, уривки творів, записи мовлення носіїв говірок *mr3* [15].
4. Інформаційний центр Полісся – уривки поліських пісень, загадки, жарти, записи інформаторів [52].
5. Домів – портал насильно переселених мешканців Бескидів – пісні переселенців, записи інформаторів, улюблені вірші мігрантів (див. Додатки, скрін-шот 1) [4].
6. Північний Вектор – відскановані матеріали про українські говори та думки вчених про нашу мову [33].
7. dialekt-ua.org – сайт присвячений українським карпатським говіркам у Польщі – записи носіїв бойківського, надсянського, лемківського діалекту. Вони згруповані за належністю до кожної говірки. Також є бібліографічний список використаних джерел [7].
8. lemky.com – пісні, легенди, розповіді очевидців про лемківську культуру, історії про сумну емігрантську долю, виселення народів [28].
9. youtube.com – звичайні користувачі поширюють записи інформаторів із різних куточків України [57].
10. Ромські діалекти України – є текстографічні записи носіїв мови та аудіо, відеоматеріали (групується також за тематикою) [35].
11. Українські народні казки – тексти казок, оповідань, билин з усіх куточків України. Матеріал представлено за регіональним принципом, напр., «Фольклор Поділля», «Фольклор Бойківщини» [34].
12. Життя Карпат – музика, відеоматеріали про звичаї, цікаві факти, магію, міфологію мешканців Карпат [24].
13. kolyba.org.ua – портал про Закарпаття – аудіо- та відеоматеріали, легенди, розповіді, новини, закарпатські «фіглі», рецепти, загадки, примовки [25].

14. igotoworld.com – стаття «Закарпатський діалект: шваблики чи сірники?»: історія закарпатського діалекту, є аудіо- та відеоматеріали носіїв говірок [20].

Найбільше текстографічного матеріалу представлено про закарпатський діалект – 6 сайтів; та про лемківський, бойківський говір – 4 сайти. Загальна кількість опрацьованих джерел – 14 науково-популярних сайтів, що свідчить про зацікавленість громадян у збереженні локальних традицій, звичаїв та територіальних діалектів. Найкращий сайт на нашу думку – dialekt-ua.org – присвячений українським карпатським говіркам у Польщі. Тут містяться записи мовлення носіїв бойківського, надсянського, лемківського діалекту. Вони згруповані за належністю до кожної говірки, що допомагає швидко знайти записи як діалектологам, так і звичайним користувачам.

Також про стан українських говірок в Інтернеті можемо дізнатись з веб-ресурсів про такі види інформації (16 веб-ресурсів):

1. Сайт Національної академії наук України – Інститут української мови – відділ діалектології – новини про стан та перспективи української діалектології, зокрема відомості про наукові конференції, книжкові новинки (див. Додатки, скрін-шот 5) [52].

2. Форум dialectology.mou.su – яскравий приклад, де дослідники-аматори можуть обмінюватися інформацією про стан та перспективи говорів, додавати діалектні матеріали [6].

3. hovirky.livejournal.com – звичайні користувачі ведуть диспути про говірки, шукають відповідну інформацію [14].

4. Вікі-КДПУ (сайт Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені В. Винниченка) – заохочення студентів до вивчення діалектології [49].

5. Майдан – за вільну людину у вільній країні – диспути на тему виокремлення мов, семантику слів, статті про проблеми української мови (наприклад, чому українські діти змушені вчити російську мову) [30].

6. Інформаційний центр Полісся – диспути про семантику слів, історія сіл, розповсюдження інформації про поліщуків та їхні доробки [52].

7. Домів – портал насильно переселених мешканців Бескидів – культура бескидів- бершадців, бойків, закерзонців [4].

8. Ukrainian language school – mind map («розумова карта» поширення діалектних слів) [31].

9. Хроніки Любарта – новини про волинські говірки, цікаві й дотепні звичаї волинян, перекази, замовляння [34].

10. Lovely Life -новини для гарного настрою – новини про цікаві діалектні слова, український одяг та традиції [34].

11. lemky.com – новини, історії лемків, планування заходів для уславлення народної культури, рідного слова [28].

12. zbruc.eu – статті про українську мовну ситуацію та лемківський говір зокрема. Багато історичних праць про становлення мови, розвиток, посягання на неї держав-сусідів [60].

13. youtube.com – представлені здоутки українців, зокрема й тих, хто живе за межами України (створений канал, де кубанці прославляють українську мову в піснях, віршах) [57].

14. Бойки всіх країн – є фотоматеріали бойків з Музею народної архітектури в Саноку та з Польської Бойківщини [4].

15. Союз русинів-українців Сербії – контактна інформація, філологічні новини та статті про дослідників [56].

16. kolyba.org.ua – портал про Закарпаття – є сторінка «Унікальне Закарпаття», де поширено цікаві факти (рекорди, відомі особистості, історії) [25].

Отже, дослідивши 43 українські сайти, ми виокремили 9 наукових та 34 науково-популярних веб-ресурси: лексикографічний матеріал представлено на 11 веб-ресурсах, описові дослідження – 23, поширення говірок через інші види інформації (новини, диспути, популяризацію фольклорних текстів говіркою) – 16, текстографічний матеріал – 14, картографічні здобутки – 10. Це свідчить про зацікавленість людей у розвитку діалектології, збереження «живої минувшини», але цього, на жаль, мало без належної підтримки науковців та фінансування. Багато сайтів розроблялись давно (2007-2010 рр.), вони

потребують оновлення та збагачення інформацією. Найкращим сайтом, на нашу думку, є lemky.com, адже тут багато різноаспектного діалектологічного матеріалу, репрезентовані новини, історії про лемків, планування заходів для уславлення народної культури, рідного слова цієї етнічної групи українців.

РОЗДІЛ 2.

БІЛОРУСЬКА ДІАЛЕКТОЛОГІЯ В МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ

2.1. Наукові сайти про білоруську діалектологію

Досліджуючи представлення діалектологічних досліджень білорусів у мережі Інтернет, ми виокремили два типи сайтів: наукові та науково-популярні. Наукових сайтів виявилось менше (9), їх умовно можна поділити на дві категорії:

1. Сайти, які є суто білоруськими за авторством (7):

- Белорусский государственный университет («Белорусская диалектология») [48];
- Вікіпедія-вільна енциклопедія (категорія «Білоруська діалектологія») [47];
- Гомельский государственный университет имени Францыска Скорины (Електронні документи ГДУ - філологічний напрям – білоруська діалектологія) [12];
- Загородье - западнополесское научно-краеведческое общество (див. Додатки, скрін-шот 8) [58];
- Labur.dictionary (Дыялектычны слоўнік лабарскай гаворкі) [27];
- slounik.org (Діалектні словники) [37];
- Інститут беларускай гісторыі і культуры – діалектологічні статті [21].

2. Сайти про білоруські говірки, які представлені в російській мережі (2):

- Лингвистический энциклопедический словарь («Белорусский язык») [38];
- Dic.academic.ru (словники, енциклопедії) [8].

2.2 Науково-популярні сайти про білоруську діалектологію

Науково-популярних сайтів про білоруську діалектологію більше (13), але деякі з них також відносяться до надбання російської «світової павутини»:

1. Російські сайти (4):

- Amali-shop.ru (категорія «Білоруська діалектологія») [2];
- diplomba.ru – курсові, дипломні роботи [9];

- wawkalaki.narod.ru – старожитні тексти, історія Білорусі, геральдика, ономастика [45];
- turkaramamotoru.com – відео інформаторів: «Belarusian women talk», «Паўночна-ўсходні дыялект беларускай мовы» [39].

2. Білоруські сайти (9):

- The Virtual guide to Belarus (карта діалектів білоруської мови) [48];
- Белорусская Смоленщина [36];
- Все белорусы – интерактивания Беларусь [16];
- БЕЛАРУСКАЕ РАДЫЁ «РАЦЫЯ» [19];
- Livejournal (Білоруська мова) [29];
- turkaramamotoru.com (Діалекти білоруської мови) [39];
- Волковысская газета «Наш час» (500-річчя білоруського книгодрукування, про діалектну мову) [17];
- Соціальна мережа «Facebook»: Мова Нанова ў Берасці [18];
- You tube - відео з говірками [56].

Таким чином, висновкуємо, що діалектологічних сайтів у білоруській мережі мало, а деякі з них відносяться до надбань Росії, що можна пояснити тісними етнічними, культурними й політичними зв'язками між державами.

2.3. Типологія Інтернет-ресурсів за проблематикою

За проблематикою білоруських діалектологічних досліджень на інформаційних ресурсах ми виділяємо різні типи сайтів

Лексикографічні дослідження представлені на 5 сайтах:

1. Labur.dictionary – Дыялектычны слоўнік лабарскай гаворкі [27].
2. slounik.org – сайт словників білоруської мови, зокрема діалектних словників. Діалектні словники мають 11 розділів, а кожен з них більше 15 підрозділів (див. Додатки, скрін-шот 7) [37].

3. Загородье – западнополесское научно-краеведческое общество (Дыялектычны слоўнік лабарскай гаворкі) (див. Додатки, скрін-шот 8) [58].

4. Dic.academic.ru (Іван Лепешаў «Этымалагічны слоўнік прыказак») [8].

5. Интернет-портал Национальной библиотеки Беларуси (24 словники) [48].

Регіональні словники, представлені на зазначених сайтах, різного типу, зокрема словники окремої говірки, тематичні словники. Найбільш повним сайтом є slounik.org.

Описові дослідження білоруських діалектів представлені на 10 сайтах:

1. Белорусский государственный университет («Белорусская диалектология») – таблиці для студентів, на яких представлені особливості фонетичного та морфологічного рівнів діалектної мови, а також практичні завдання, програма дисципліни та матеріали до діалектологічної практики (див. Додатки, скрін-шот 9) [48].

2. Вікіпедія – вільна енциклопедія (категорія «Білоруська діалектологія») – найширше представлені фонетичні та морфологічні риси білоруських говорів, особливу увагу приділяють цеканню і дзеканню, історії мови (див. Додатки, скрін-шот 10) [47].

3. Гомельский государственный университет имени Францыска Скорины (Електронні документи ГДУ – філологічний напрям – білоруська діалектологія) – програма навчальної дисципліни [12].

4. Amali-shop.ru (категорія «Білоруська діалектологія») – фонетичні, морфологічні особливості білоруської мови, схарактеризоване кожне наріччя [2].

5. The Virtual guide to Belarus – статті англійською мовою про лексичний рівень мови говорів, історію білоруської мови [36].

6. Загородье – западнополесское научно-краеведческое общество – лексичні, фонетичні особливості, статті про мовну ситуацію в різні часи (див. Додатки, скрін-шот 8) [58];

7. Dic.academic.ru – фонетичні, морфологічні особливості наріч, історія мови [8];

8. Все белорусы – интерактивания Беларусь (Рубрика «Живе слово») – статті про лексичний рівень та фразеологізми [16].

9. turkaramamotoru.com – історія і членування білоруських діалектів [39].

10. diplomba.ru – курсові, дипломні роботи на діалектологічну проблематику, як-от: «Назвы жывёл ў гаворках Гомельшчыны на матэрыяле Тураўскага слоўніка», «Асаблівасці гаворкі Вёскі Рэчкі») [9].

Проаналізувавши сайти, що репрезентують описові дослідження білоруських діалектів, констатуємо, що проблемі діалектного членування мови присвячено 5 сайтів. Ресурси, які містять студії рівнів діалектної мови, численні: 8 містять інформацію про говіркові особливості на фонетичному рівні, 5 – на морфологічному, 7 – на лексичному і лише 2 на фразеологічному. Найкращим сайтом, на нашу думку, є сайт Гомельського державного університету імені Ф.Скорини (Електронні документи ГДУ – філологічний напрям – білоруська діалектологія), адже тут зосереджено найбільше описового діалектного матеріалу у формі монографій, статей, повнотекстових наукових журналів.

Лінгвокартографування білоруських говірок представлено на 6 сайтах:

1. Вікіпедія – вільна енциклопедія (категорія «Діалекти білоруської мови») – кольорова карта говорів білоруської мови [47].

2. Все белорусы – интерактивна Беларусь – карта діалектів білоруської мови (Вікіпедія) [16].

3. The Virtual guide to Belarus – карта «Dialects on Belarusian territory» [36].

4. Amali-shop.ru (категорія «Білоруська діалектологія») – карта говорів білоруської мови (збережена з Вікіпедії) [2].

5. Белорусская Смоленщина – карти: «Современная карты русских диалектов», «Западная группа говоров южнорусского наречия» [36].

6. Dic.academic.ru – карта діалектів білоруської мови (Вікіпедія) [8].

Отож, білоруське лінгвокартографування в мережі Інтернет представлено на 6 наукових і науково-популярних сайтах. Слід зазначити, що 4 з них – російські, це свідчить про залежність білоруської діалектології від наукових напрацювань сусідньої країни. Ми вважаємо, що найкращий сайт, де представлені діалектологічні карти – це Вікіпедія-вільна енциклопедія, тому що тут найбільше картографічних матеріалів, які використовують й інші сайти.

Текстографічні дослідження представлені на 8 сайтах:

1. Институт славяноведения Российской академии наук – збірники текстів про демонологію Полісся (записи 80-90 рр. XX ст.), поліські заговори [22].
2. Загородье – западнополесское научно-краеведческое общество – текстографічні записи («Арыгінал “Пінскай шляхты” на “пінчуцкай гаворцы», «Традыцыйнае вяселле Вёскі Сіманавічы») (див. Додатки, скрін-шот 8) [58].
3. Все белорусы – интерактивания Беларусь – тексти про рушник, назви птахів, загадки в білоруському фольклорі, відео «Смак мови» [19].
4. Youtube – відео розповідей носіїв говірок, соціальні відео про білоруську мову, уроки для вивчення мови [57].
5. Zhurnal.lib.ru – стаття про захист білоруської та української мов («О диалектах и распространённости белорусского языка») [61].
6. wawkalaki.narod.ru – старожитні тексти, історія Білорусі, геральдика, ономастика [45].
7. turkaramamotoru.com- Belarusian women talk. Паўночна-ўсходні дыялект беларускай мовы (відео інформаторів) [39];
8. Інстытут беларускай гісторыі і культуры – діалектологічні статті й говіркові тексти [21].

Існують також інші види інформації, які знайомлять читача з говірковими особливостями білоруської мови. Виділяємо сайти, де звичайні користувачі проводять диспути про діалектні риси:

1. Livejournal (Білоруська мова): обговорення суперечливих значень слів, книг білоруською, популяризування народорозмовної мови [29].
2. Соціальна мережа «Facebook»: Мова Нанова ў Берасці – зібрання пошановувачів білоруських говорів, організація тематичних вечорів [18].

Окремі інтернет-ресурси пропонують «новини про діалекти»:

1. Загородье – западнополесское научно-краеведческое общество (наукові новини) (див. Додатки, скрін-шот 8) [58].
2. БЕЛАРУССКАЯ РАДЫЁ «РАЦЫЯ» – новина про новий блог, де публікуються тексти, написані на місцевому діалекті [19];

3. Волковысская газета «Наш час» (500-річчя білоруського книгодрукування, про діалектну мову) [17].

Отже, дослідивши представлення здобутків білоруської діалектології в мережі Інтернет, ми виявили з 22 сайти, із них 2 веб-ресурси російської розробки. Найбільша кількість веб-сторінок присвячена описовим дослідженням і текстографії. Найменша – лексикографії (5) та аматорським сайтам про діалектні особливості (новини, диспути) (5). Незважаючи на вплив російської діалектології, білоруси активно досліджують свою «живу минувшину», плекають її і возвеличують. Багато наукових доробок можемо побачити на сайті Гомельського державного університету ім. Ф. Скорины, де активно вивчають білоруські говори.

РОЗДІЛ 3.

РОСІЙСЬКА ДІАЛЕКТОЛОГІЯ В МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ

Ми дослідили 76 сайтів, де представлена діалектологія в російській мережі Інтернет. Наукових сайтів виявилось 25, а науково-популярних – 51. Таке співвідношення сайтів свідчить про високий рівень розвитку науки та зацікавленість користувачів-аматорів у вивченні й функціонуванні говірок у РФ.

27 сайтів презентують регіональні лексикографічні праці, 14-картографічні та 22 – текстографічні. Описові дослідження представлені на 48 сайтах, із них 48 – презентують лексичний рівень говірок (тобто кожний сайт містить інформацію про діалектну російську лексику); 25 – фонетичний; 18 – морфологічний; 12 – граматичний у цілому та 13 – фразеологічний рівні. Найкраще представлена діалектна лексика (48 веб-сторінок), найменше – синтаксичні риси російських говірок. Велику увагу приділено історії членування російської діалектної мови – 21 ресурс. Популяризації говірок через інші види інформації (новини, диспути, цікаві факти) присвячені 33 сайти.

Отже, велика кількість сайтів, де різноаспектно представлене діалектне слово, свідчить про актуальність діалектологічної науки та її розвиток. Найповніше репрезентовані описові дослідження – 48 сайтів, а найгірше – картографічні доробки. Найкращі сайти, на нашу думку: Акустическая база данных о русских говорах (див. Додатки, скрін-шот 11), розроблену Інститутом слов'янознавства РАН та Інститутом російської мови В.В.Виноградова РАН, та Школьный диалектологический атлас «Язык русской деревни» (див. Додатки, скрін-шот 12): це аматорський діалектологічний атлас, досить професійно підготовлений. Читаючи його, дізнаємося про відмінності у вимові чи в граматичних формах слів конкретної говірки, назвах одних предметів і понять у різних областях Росії.

ВИСНОВКИ

Сайти в мережі Інтернет, присвячені діалектологічним проблемам, мають велике значення для представлення сучасного стану мовознавчої науки в мережі Інтернет.

Аналіз контенту наукових і науково-популярних сайтів на діалектологічну тематику в Україні, Білорусії, Росії дозволив їх класифікувати за типами інформації: лексикографічна, описова, лінгвогеографічна, текстографічна та інші види інформації (дискусії, новини, цікаві факти).

В українській мережі Інтернет науково-популярних сайтів більше ніж наукових у 3,7 рази, що свідчить про зацікавленість діалектологією різних верст населення, не лише фахівців, а й шанувальників українського діалектного слова, які мешкають і закордоном. Це представники української діаспори й українці-переселенці.

Досліджуючи стан української діалектної лексикографії, представленої в мережі Інтернет, ми дійшли до висновку, що найбільше словників присвячено окремому говору (закарпатський, поліський, гуцульський). На сайтах пропонують міні-словники, які пояснюють незрозумілі слова зі окремого говору або ж з окремого тексту. Це переважно матеріали, створені користувачами-аматорами, які досліджують рідне слово і популяризують «живу минувшину» рідного краю.

Проаналізувавши 23 сайти, де презентовано описові українські діалектні дослідження, висновкуємо, що 23 веб-ресурси відображають діалектні особливості на лексичному рівні, 22 – на фонетичному, 7 – на граматичному, 7 – на фразеологічному рівнях, 10 висвітлюють історію членування діалектів.

Дослідивши 10 сайтів, де представлені діалектологічні карти, ми виокремили ті, які найбільш часто зустрічаються: карти говорів української мови (сучасні і давні) – 4; веб-сторінки, де зображуються карти поширення особливих форм діалектних слів на території нашої держави – 4 сайти.

Текстографічний український діалектний матеріал представлений на 14 сайтах. Найбільше представлено такого типу інформацію про закарпатський

діалект (6 сайтів) та про лемківський, бойківський говір (по 4 сайти). Велика кількість з-поміж них науково-популярних сайтів (13), що свідчить про зацікавленість громадян у розвитку діалектології, традицій, звичаїв.

Отже, дослідивши 43 українських сайти, ми виокремили 9 наукових та 34 науково-популярних веб-ресурси, які в цілому дають повне уявлення про сучасний стан діалектологічних студій та зацікавлень у них пересічними українцями на теренах України й з-за кордону. Спостережено, що багато сайтів розроблялися давно (2007-2010 рр.), отож потребують оновлення.

Досліджуючи стан діалектології в мережі Інтернет на території Білорусі станом на 2017 рік, ми зафіксували 34 відповідних сайти. Цікаво, що лише 25 з них були білоруськими за авторством, решта – російські. Здійснивши повторне дослідження у 2020 році, ми виявили, що велика кількість сайтів перестала функціонувати (у цій роботі представлено тільки 22 сучасних сайти). Отож констатуємо негативну динаміку щодо висвітлення діалектологічних питань у білоруських інтернет-ресурсах. Припускаємо, що політична ситуація значною мірою впливає на це явище. Вважаємо надати перелік сайтів, які припинили своє існування в мережі Інтернет за 2017-2020 рр., хоча містили надзвичайно важливий та цікавий матеріал:

1. Общество белорусского языка имени Францыска Скорины.
2. Издательский дом «Белорусская наука» – праці діалектологів, книги білоруських письменників.
3. Сайт первой белорусской газеты «Наша ніва» (Стаття «Польские белорусисты издали монографию «Беларусская диалектология»).
4. Ганцавіцкі (краєзнавчо-інформаційний портал).
5. Газета «Будзьма беларусамі!» (Про білорусько-український альманах «Справа»).
6. Виртуальный Брест (Стаття «Як баба Степа з поліського села зберегла ткацькі традиції предків»).
7. Газета «Заря над Бугом» – Стаття «Маці казала так...» (опис діалектної мови, які є наріччя, дослідники).

8. ARCHE ПАЧАТОК – статті дослідників про формування, розповсюдження білоруської діалектної мови, її фонетичні, морфологічні, лексичні особливості.

9. Жыве Беларусь – історичні статті про творення мови, мовну ситуацію, багато цікавих фактів.

10. Издательский дом «Белорусская наука» – праці діалектологів, книги білоруських письменників.

11. Сайт первой белорусской газеты «Наша ніва» («Польские белорусисты выдали монографию «Беларусская диалектология»).

12. Газета «Будзьма беларусамі!» (Про білорусько-український альманах «Справа»).

Інтернет-ресурси, які містять інформацію про білоруську діалектну лексикографію (5) найчастіше презентують словники окремої говірки, тематичні словники.

Проаналізувавши сайти, що репрезентують описові дослідження білоруських діалектів, констатуємо, що проблемі діалектного членування мови присвячено 5 сайтів. Ресурси, які містять студії рівнів діалектної мови, численні: 8 містять інформацію про говіркові особливості на фонетичному рівні, 5 – на морфологічному, 7 – на лексичному і лише 2 на фразеологічному.

Білоруське лінгвокартографування в мережі Інтернет представлене на 6 наукових і науково-популярних сайтах. Слід зазначити, що 4 з них – російські.

Текстографічні дослідження представлені на 8 сайтах.

Отже, дослідивши представлення здобутків білоруської діалектології в мережі Інтернет, ми виявили з 22 сайти, найбільша кількість веб-сторінок присвячена описовим дослідженням і текстографії. Найменша – лексикографії (5) та аматорським сайтам про діалектні особливості (5); за минулі 3 роки 12 сайтів на цю проблематику припинили своє існування.

У російській мережі Інтернет виявлено 76 сайтів, присвячених діалектології. Наукових сайтів виявилось 25, а науково-популярних – 51. Таке співвідношення інтернет-ресурсів свідчить про високий рівень розвитку науки

та зацікавленість користувачів-аматорів у вивченні й функціонуванні говірок у РФ.

27 сайтів презентують лексикографічні праці, 14 – картографічні та 22 – текстографічні. Описові дослідження представлені на 48 сайтах, прикметно, що кожний із них містить інформацію про діалектну російську лексику.

Проаналізувавши контент усіх вище згаданих сайтів, представляємо кількісне співвідношення сайтів на діалектологічну тематику на теренах України, Білорусі та Росії:

<i>Критерій порівняння</i>	<i>Україна</i>	<i>Білорусь</i>	<i>Росія</i>
Кількість сайтів	43	22	76
Наукові сайти	9	9	25
Науково-популярні сайти	34	13	51
Лексикографічні дослідження	12	5	27
Описові дослідження	23	10	48
Текстографічні дослідження	14	8	22
Лінгвогеографічні дослідження	10	6	14
Інші види інформації	16	5	33

Виконаний аналіз аргументовано засвідчує, що діалектологічні дослідження активно представлені у «світовій павутині», та якість викладеного матеріалу, його кількість, проблематика різняться в українців, білорусів та росіян. Здійснений системний аналіз східнослов'янських діалектологічних досліджень, представлених у мережі Інтернет, сподіваємося допоможе українцям поглиблювати й активізувати відповідну роботу, націлену на популяризацію вивчення діалектної мови, мови малої батьківщини, з одного боку, а з іншого – застереже від білоруського досвіду згортання такої роботи, очевидно, не лише в мережі Інтернет, а й у реальності.

ДЖЕРЕЛА

1. Allref.com.ua
2. Amali-shop.ru
3. belnauka.by/45
4. bojky.wordpress.com
5. bsu.by/structure/faculties/kafedry/kafedra-belorusskogo-yazykoznaniya-d/about
6. dialectology.moy.su
7. dialekt-ua.org
8. Dic.academic.ru
9. diplomba.ru
10. esu.com.ua/search_articles.php?id=24454
11. gramota.ru/book/village/
12. gsu.by/ru/faculty-of-philology
13. haidamaka.org.ua
14. hovirky.livejournal.com
15. <http://www.nadbugom.by/maci-kazala-tak/>
16. <https://ulej.by/projects/13140>
17. <https://volkovysknews.by/>
18. <https://www.facebook.com/mova1019/>
19. <https://www.racyja.com/>
20. igotoworld.com
21. inbelhist.org/
22. inslav.ru/
23. izbornyk.org.ua/
24. karpaty365.com
25. kolyba.org.ua
26. kosyva.livejournal.com
27. Labur.dictionaty
28. lemky.com

29. Livejournal
30. maidan.org.ua
31. medinaschool.org
32. nadbuhom.pl
33. pivnich.info/
34. proridne.org
35. rromanes.org/pro-sajt
36. sites.google.com/site/ocerkipoistoriitrodnyhmest/belorussskaa-smolensina
37. slounik.org
38. slovar.cc/rus/lingvist/1465559
39. turkaramamotoru.com
40. uk.unionpedia.org
41. uk.wikipedia.org
42. ukrainica.org.ua/ukr/
43. ukrainskamova.com
44. uls.org.ua/
45. wawkalaki.narod.ru
46. web.archive
47. wikipedia.org
48. www.belarusguide.com/main/index.html
49. www.cuspu.edu.ua/ua
50. www.hroniky.com
51. www.ji-magazine.lviv.ua/index.htm
52. www.nas.gov.ua/UA/Pages/default.aspx
53. www.nlb.by
54. www.pisni.org.ua
55. www.rnpp.rv.ua/info-centre.html
56. www.rusuk.org/
57. youtube.com
58. zagorodde.na.by/index.html

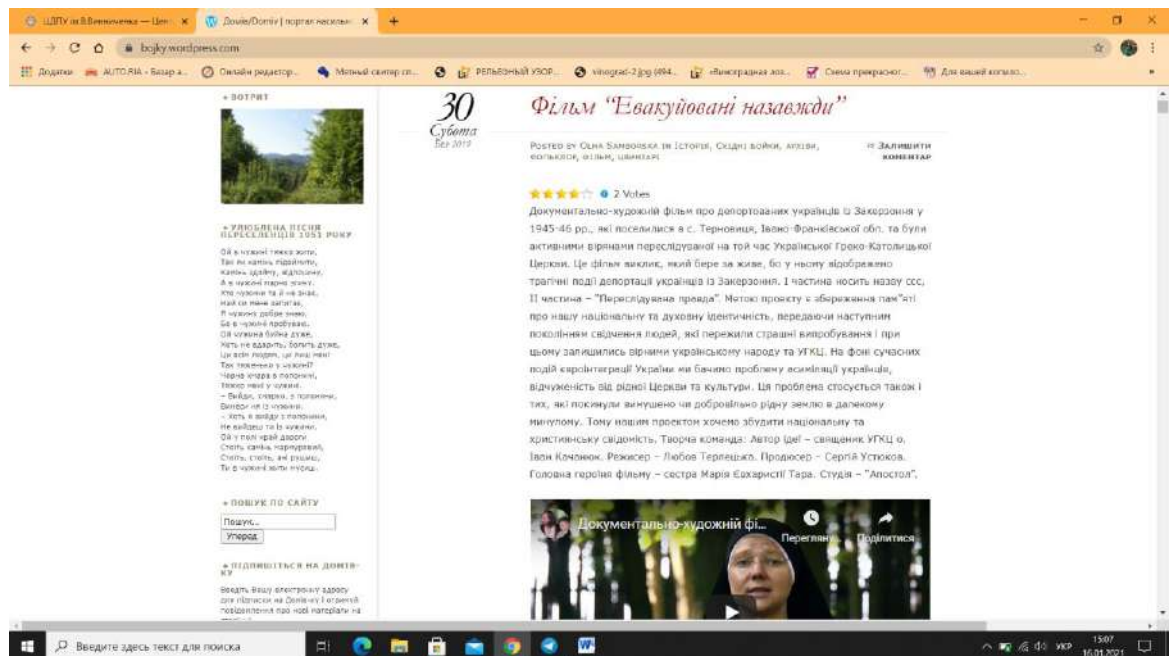
59. zakarpattyachko.com.ua/zakarpatdialekt/zakarpatskij-slovnyk.html
60. zbruc.eu
61. Zhurnal.lib.ru

ДОДАТКИ

Додаток А

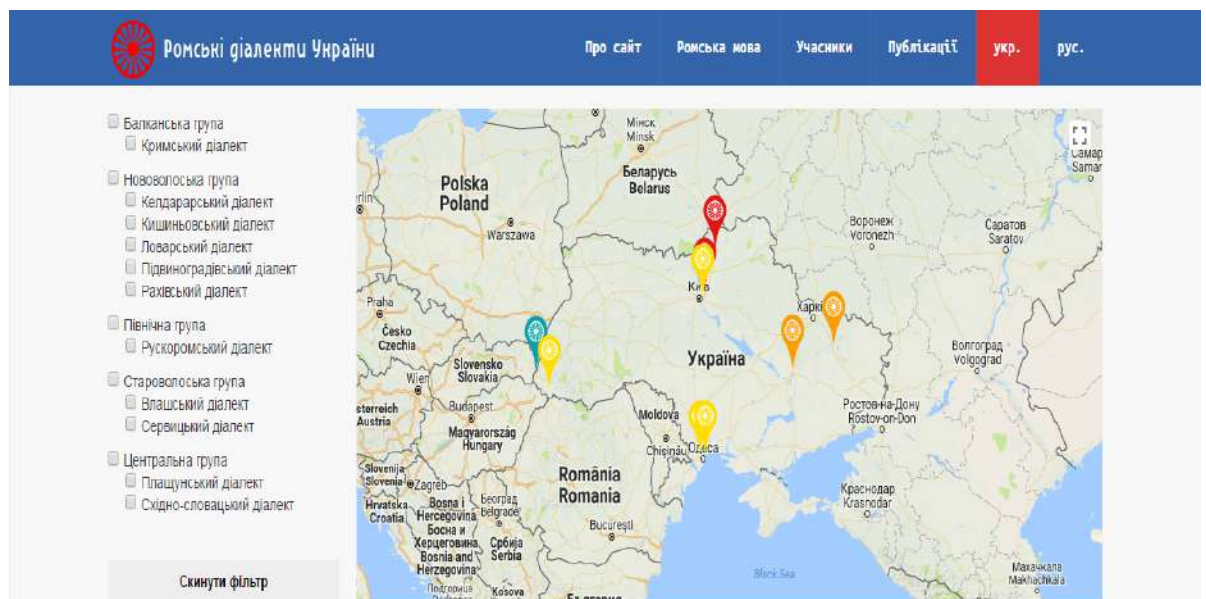
Скрін-шоти веб-сторінок сайтів на діалектологічну проблематику

Скрін-шот 1

Домів – портал насильно переселених мешканців Бескидів

Скрін-шот 2

Ромські діалекти України

Скрін-шот 3

голова | додати | завантажити | статистика |

Словник русинської мови - слів усього 2637

Пошук

[А](#)[Б](#)[В](#)[Г](#)[Д](#)[Е](#)[Є](#)[Ж](#)[З](#)[И](#)[І](#)[Й](#)[К](#)[Л](#)[М](#)[Н](#)[О](#)[П](#)[Р](#)[С](#)[Т](#)[У](#)[Ф](#)[Х](#)[Ц](#)[Ч](#)[Ш](#)[Щ](#)[Ы](#)[Ю](#)[Я](#)

Вітаємо! Ви зараз у словнику русинської мови

Русинська мова - це сукупність різномірних діалектних, наддіалектних та літературно-мовних утворень, що поширені серед русинського етносу як на його споконвічних землях у Підкарпатті, так і Західної України і Східної Словаччини, так і районах компактного проживання на території Воеводини у Сербії, і частково у Славонії в Хорватії, в Угорщині, в Румунії і в Польщі (лемки, що живуть нині в західних областях, також зараховуються до русинів), а також у США і Канаді. Загальна чисельність русинів в світі оцінюється в 1,5 млн чоловік

Українська влада не визнає русинів як окремих народ, а саму русинську мову - діалектом української, хоча українець розуміє з мови русинської лише дуже малий відсоток

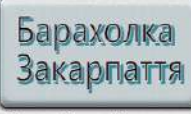
Русинська мова дуже поширена в Закарпатській області України (за даними перепису 2001 року нею розмовляють 6725 чоловік), а у світі за деякими даними нею володіють ~ 610 000 чол.

Русинська - це вмираюча мова, оскільки передається в майбутнє лише з уст в уста, що її дуже видозмінює і спотворює.

Наш словник - це словник русинів, що проживають на Закарпатті. У його наповненні беруть участь всі інтернет-користувачі, хто знає і пам'ятає цю мову.

приклад мови

"Слова, позичені из русского (російского): отличный (од чогось), всё, именно, качественный..." "

Велика Дошка Оголошень

Словник русинської мови

Скрін-шот 4

Українські карпатські говірки у Польщі
 Ukraińskie gwary karpackie w Polsce

Strona główna

Opis gwar

Ukraińska leksyka gwarowa

Badacze

Bibliografia

Kontakt

STRONA GŁÓWNA

Живе слово батьківського порога — і кохисто, і сльоза, і весело, і любовне, і жовтєвське, усього воно у зністі, а звужаєм одне — наше рідне. Воно та мати бути на початку і до краю днів наших забувати їх не треба. Чому? Не треба і все! Що тут багато пояснювати. Не все ж бо польський, не все ж бо у ринково-бізнесну логіку вкладається.

(Михайло Лисє, Українські говірки у Польщі, Варшава 1997)

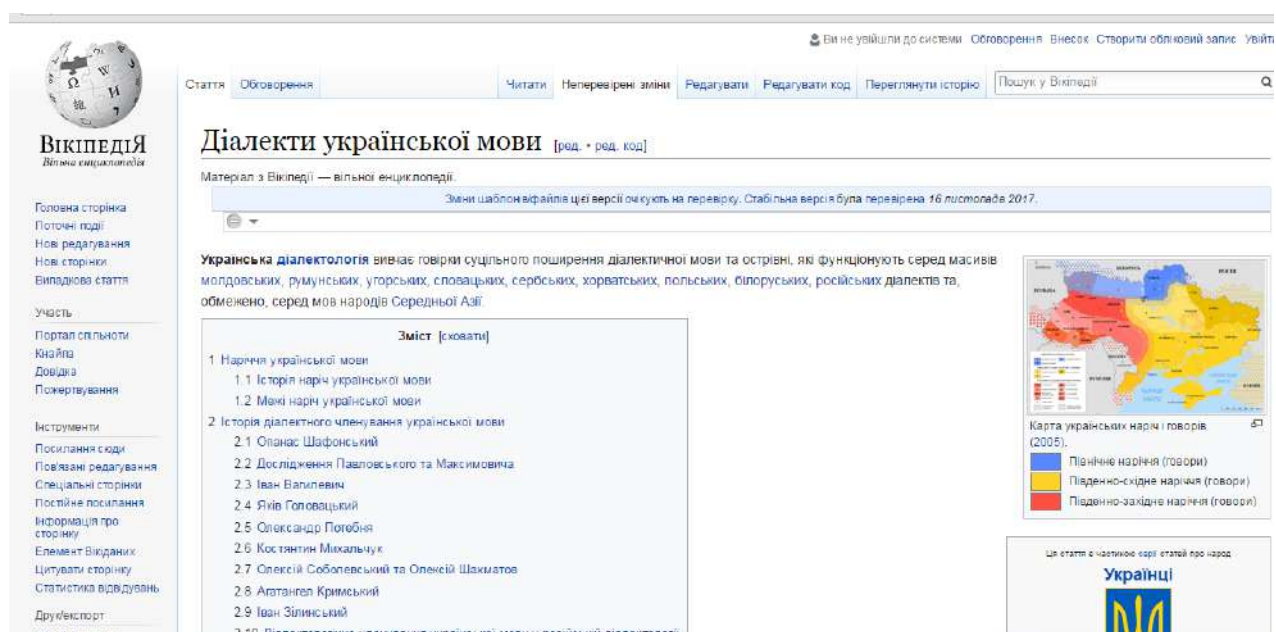
Українські карпатські говірки у Польщі(dialekt-ua.org)

Скрін-шот 5

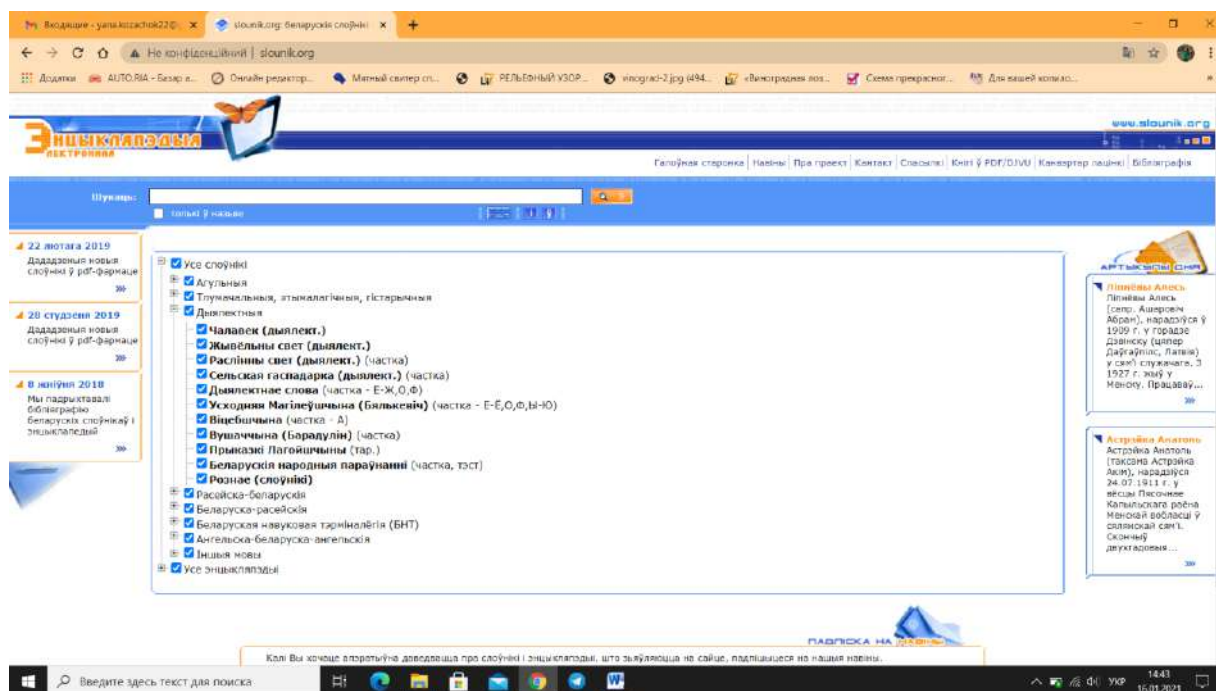
Сайт Національної академії наук України – Інститут української мови –
відділ діалектології

Скрін-шот 6

Вікіпедія – вільна енциклопедія

Скрін-шот 7

балбатаць (пра індыкоў)

балбатаць незак. — Мсцісл., Старадарож. (Мат. апыт.),
 балматаць незак. — Мёр. (Мат. апыт.),
 бульбатаць незак. — Драг. (Мат. апыт.),
 гультатаць незак. — Стаўб. (СЦБ),
 гальгатаць незак. — Жаб. (ЛАБНГ),
 курлыкаць незак. — Слаўг. (Мат. апыт.),
 гулдукаць незак. — Паст. (ЛАБНГ),
 шабалдзец незак. — Мёр. (Мат. апыт.),
 булькаць, вулькаць незак. — Навагр. (Мат. апыт.),
 окаць незак. 'пра індычку' — Навагр. (Мат. апыт.).

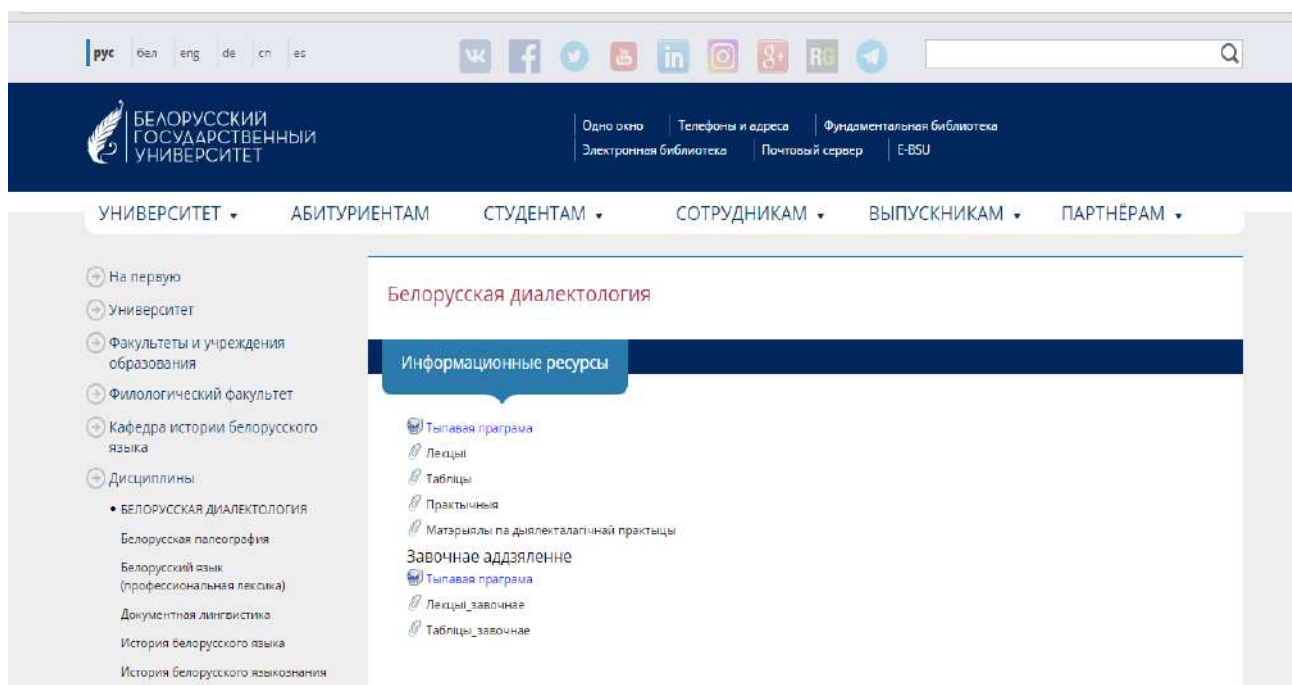
Энцыкляпедыя элетронная (slounik.org) – Білорусь.

Скрін-шот 8

Загородье - западнополесское научно-краеведческое общество

Скрін-шот 9

Белорусский государственный университет («Белорусская диалектология»)

Вікіпедыя
Свабодная энцыклапедыя

Галоўная старонка
Супольнасць
Апошнія змены
Новыя старонкі
Форум
Выдавецкая старонка
Даведка
Аналізаванні
Паведамленні пра памылкі
Дружэспарт
Стварэнне кнігі
Загрузіце PDF
Дзякуй

Прыклады:
Склады спасылкі
Завантажце прайм
Адзіночкі
Намяненая спасылка
Звесткі пра старонку
Элемент відэазапісу
Цытаваць гэту старонку
Статыстыка наведванняў

На іншых мовах

Беларуская (беларуская)

Сачыце за Беларускай Вікіпедыяй на Facebook, Twitter і У Контакце!
Таксама ёсць старонка Wikimedia Community User Group Belarus! на Facebook!

Запрашаем да галасавання выбару найлепшых артыкулаў 2017 года.

Дыялекты беларускай мовы

Беларуская народна-дыялектная мова падзяляецца вучонымі на два асноўныя дыялекты, паўночна-ўсходні дыялект і паўднёва-заходні дыялект, падзеленыя пераходнымі сярэднебеларускімі гаворкамі. Гаворы беларускай народна-дыялектнай мовы адрозніваюцца адзін ад аднаго лексикай, характарам аканання, наяўнасцю цвёрдлага «Р» ва ўсім становішчы або ў пэўных умовах, або змешчаннем цвёрдлага «Р» з мяккім, наяўнасцю або адсутнасцю дыфтонгаў, дзекавання і цекання, змешвання «Ч» і «Ц» і г. д., а таксама ўяўляюць змешаныя гаворы па суседстве з украінскімі, паўночна- і паўднёварускімі.

Вялікі ўклад у вывучэнне асаблівасцяў гаворак беларускай мовы ўнёс акадэмік Расійскай Імператарскай Акадэміі навук Яўхім Карскі. Пасля заканчэння Другой сусветнай вайны Інстытутам мовазнаўства Акадэміі навук БССР сумесна з Беларускай Дзяржаўнай універсітэтам і педагагічным інстытутам савецкай распушкі было арганізавана падрабязнае і сістэматычнае вывучэнне гаворак беларускай мовы ў дзяржаўных межах БССР. На аснове сабраных матэрыялаў былі складзены падрабязны «дыялектны атлас беларускай мовы», не ўсе мовы свету і нават не ўсе мовы Еўропы маюць такія падрабязныя і добра зафіксаваныя навуковыя працы ў галіне дыялекталогіі.

У Беларусі таксама існуе такая з'ява, як *трасянка*. Гэта — *размоўная мова* з пераважна рускай лексикай-слоўнікам, але беларускай *граматыкай* і *фанетыкай*. Утварылася трасянка ў выніку змешвання народна-дыялектнай беларускай мовы з сучаснай рускай літаратурнай мовай. Адзначаецца, што з вуснай прамовы трасянка перанімае і ў публіцыстыку. Літаратурная беларуская мова выкарыстоўваецца галоўным чынам гарадской інтэлігенцыяй, вялікая частка гарадскога насельніцтва карыстаецца сучаснай рускай літаратурнай мовай.

Класіфікацыя беларускіх дыялектаў

Дзялячыся на правы і левыя, дыялекты беларускай мовы вылучаюць наступныя асноўныя групы дыялектаў:

Дыялекты беларускай мовы^[1]:

- Паўночна-ўсходні
- Паўднёва-заходні
- Сярэднебеларускія гаворкі
- Палескія (заходнебеларускія) гаворкі

Лініі:

- Межа беларускіх гаворак (1903, Карскі)
- Усходняя межа заходняй групы рускіх гаворак (1907, Захаравы, Арлова)
- Межа беларускіх і украінскіх гаворак (1900, Бейдзена)

Вікіпедыя — вільна энцыклапедыя

Акустическая база данных по русским говорам

Диалектная фонетика

населённые пункты фонетическая программа Библиотека О сайте Поиск

Витебская область
Полоцкий район
Мясно (2495)

Владимирская область
Муромский район
Кондратово (3766)
Мележковский район
Фурсово (635)

Вологодская область
Кирилловский район
Власово (1662)
Кичменгско-Городецкий район
Овсянниково (1279)
Тарногский район
Огудалово (892)

Акустическая база данных о русских говорах — Росія

КАРТЫ

Лексика

Фонетика

Грамматика

ЗАДАНИЕ

1. А. И. Сопженицын описывает внешний вид и внутреннее устройство одного из домов Владимирской области (Курловский р-н, д. Мильцево). Дом стоял тут же неподалеку, с четырьмя оконцами в ряд на холодную некрасную сторону, крытый щепой, на два ската и с украшенным под теремок чердачным оконцем. Дом не низкий – восемнадцать венцов¹... В доме многое было под одной связью².

школьный диалектологический атлас

Язык русской деревни

1

НАЗВАНИЯ КРЕСТЬЯНСКОГО ЖИЛИЩА

ЛЕГЕНДА

изба

хата

дом

хоромы

курень

СПРАВОЧНИКИ

- Необычный атлас
- Список используемых сокращений
- Наречия и диалектные зоны
- Словарь лингвистических терминов
- Советуем прочитать

Дом, изба, хата, хоромы, курень. Все эти слова обозначают жилище. Но чем же они отличаются друг от друга? Наверное, ответ будет примерно такой: *домом* называется любое здание; *изба*, *хата* – строения в деревне. При этом *изба* в нашем представлении всегда рубленая, деревянная, а *хата* – скорее всего глиняная, выбеленная постройка на Украине, в Белорусии⁴ и на юге России. Словом *курень* по преимуществу называют дом, избу на Дону и Кубани. При упоминании названия *хоромы* нам представляется богатое высокое жилище.

Школьный диалектологический атлас «Язык русской деревни»

АНОТАЦІЯ

Цифровізація сучасного життя висуває нові вимоги до науковців – активно популяризувати свої здобутки в мережі Інтернет. Діалектологічні дослідження сьогодні активно представлені в мережі Інтернет, та якість викладеного матеріалу, його кількість різняться в українців, білорусів та росіян.

Метою роботи є огляд та аналіз представлення східнослов'янських діалектологічних досліджень у мережі Інтернет.

Дослідження розв'язує низку завдань:

1) методом суцільної вибірки вилучено для аналізу 43 сайти, що презентують українські діалектологічні студії, 22 сайти, присвячені білоруській діалектній мові, та 76 сайтів, на яких викладено здобутки російської діалектології;

2) методом синтезу й аналізу скласифіковано ці інтернет-ресурси за контентом: наукові та науково-популярні сайти, що містять лексикографічні, описові, лінгвогеографічні, текстографічні дослідження та інші види інформації (дискусії, новини, цікаві факти);

3) зіставним методом з елементами квантитативної характеристики інформації встановлено співвідношення кількості та інформаційного наповнення українських, білоруських та російських сайтів на діалектологічну проблематику;

4) застосування елементів діахронного аналізу стану діалектології в мережі Інтернет на території Білорусі у 2017 р. та 2020 р. дозволило виявити негативну динаміку щодо висвітлення діалектологічних питань у білоруських інтернет-ресурсах: за 3 роки припинили своє існування 12 сайтів, перелік яких подано в роботі.

Робота складається зі Вступу, трьох розділів (Розділ 1 «Українська діалектологія в мережі Інтернет», Розділ 2 «Білоруська діалектологія в мережі Інтернет», Розділ 3 «Російська діалектологія в мережі Інтернет»), Висновків, списку джерел (61 позиція) та Додатків (Скрін-шоти веб-сторінок сайтів на діалектологічну проблематику).